

Glasbena umetnost, 5. razred

UČNA TEMA

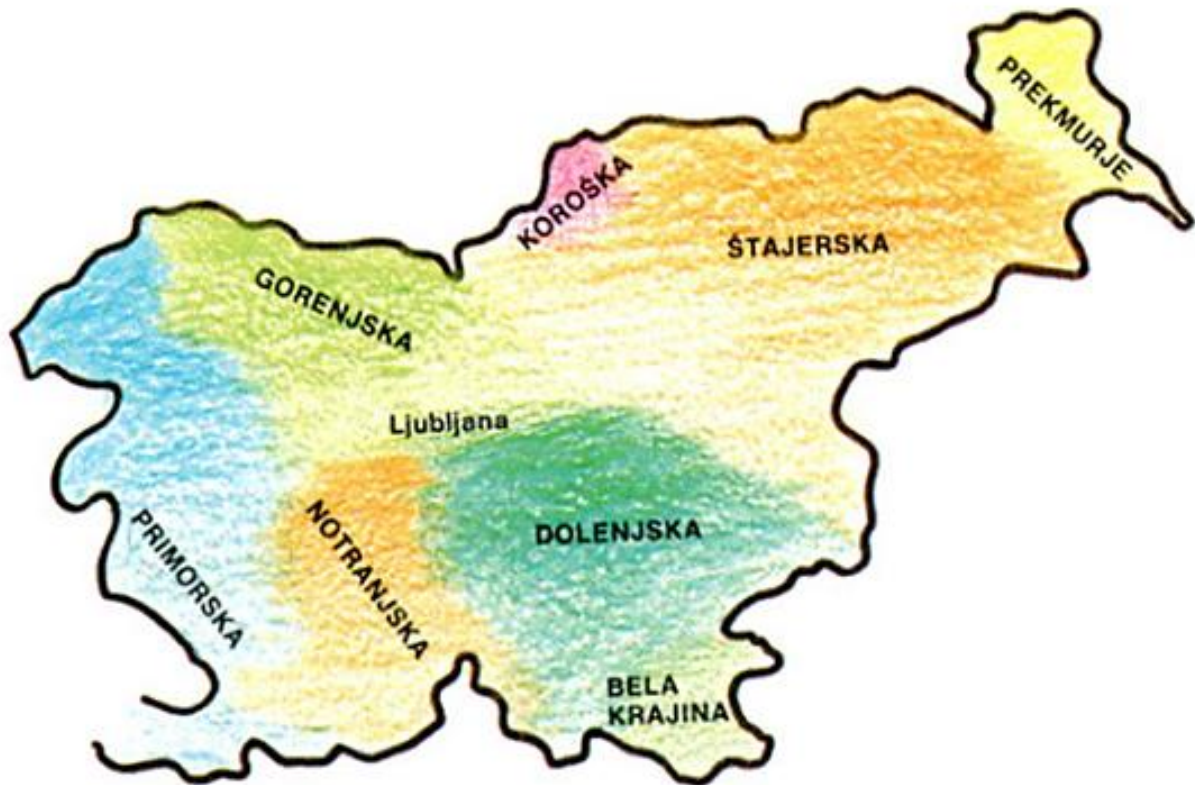
Ljudska glasba - Gorenjska

GLASBENO POPOTOVANJE PO SLOVENIJI

SLOVENSKE POKRAJINE

Ljudska glasba je tradicionalna, ustno prenesena glasba različnih ljudstev ali etničnih skupin. Značilna je za kulturo posameznega naroda. Obsega pesmi, inštrumentalno in plesno glasbo.

V Sloveniji imamo več različnih pokrajin. Vsaka pokrajina ima svoje značilnosti in tudi značilno **GLASBO, GLASBILA in PLESE.**

Ljudska pesem

Značilnosti ljudske pesmi:

- Avtorja ni, ali je neznan
 - Improvizacija
 - Spontanost
- Prenašanje iz roda v rod

Ljudska pesem je tesno povezana z ustnim izročilom. Pomemben je tudi kolektivni spomin in druženje z ljudmi. V ljudskih pesmih je razvito večglasje (pri Madžarih enoglasno).

Ljudski ples

V kulturni dediščini se ples pogosto zamenjuje z besedo raj, rajanje. V Sloveniji je plesno izročilo dokaj enotno, razlike so le v odmaknjenih regijah: Rezija, Beneška Slovenija.

Poznamo:

- Plese v kroga (kolo - Bela krajina)

- Plese v vrsti
- Ena izmed plesnih oblik v Sloveniji je **štajeriš**, katerega starejša oblika predstavlja združitev plesa in petja. Spada med snubitvene plesne, vplival pa je tudi na druge plesne v Sloveniji.

Ljudska glasbila

To so glasbila, ki se uporabljajo le v ljudski glasbi: žvegla, lončeni bas, klopotec, raglja, oprekelj – palčke po strunah, ...

Toda to so tudi glasbila, ki se uporabljajo tudi v umetni glasbi: kitara, violina, harmonika, klarinet, ...

Ta glasbila so spremljala plesne skupine. Za Slovenijo je značilno tudi pritrkavanje – ritmično udarjanje po cerkvenih zvonovih.

Besedilo pesmi prepíšite v zvezek za glasbo

Gorenjska ljudska glasba

PO JEZERU BLIZ' TRIGLAVA

Po jezeru bliz' Triglava
čolnič plava sem ter tja.
V čolnu glasno se prepeva,
da odmeva od gora.

Mile ptice po dolinah
in planinah se bude,
ker so čule pesem mojo,
vsaka svojo žvrgole.

Ribam srca vsem igrajo,
da skakljajo nad vodo;
še valovi šepetajo
in šumljajo med sabo.

Tukaj slava vence vije,
srce bije nam gorko.
Čujte, gore in bregovi,
da sinovi slave smo!

Pesem tudi poslušajte ...

<https://www.youtube.com/watch?v=PZePHZQZjOU>

Vam je všeč?